Lieta Nr.A42481805
143/AA43 - 0283 - 09/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 16.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Endzelis,
tiesneses K.Krastiņa un L.Vīnkalna,

piedaloties atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes pārstāvei Dzintrai Buharinai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *V.V.* pieteikumu par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.policijas nodaļas faktisko rīcību, neatbildot uz iesniegumiem pēc būtības, un morālā kaitējuma atlīdzību, sakarā ar *V.V.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 12.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 2.maijā un 2005.gada 11.maijā *V.V.* vērsās Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes (turpmāk - RGPP) 22.policijas nodaļā ar iesniegumiem, uz kuriem tika sniegtas atbildes attiecīgi 2005.gada 6.maijā un 2005.gada 25.maijā. Uzskatot, ka atbildes nav sniegtas pēc būtības, *V.V.* vērsās ar sūdzību pie Rīgas pilsētas Galvenās policijas priekšnieka, kurš ar 2005.gada 27.jūnija vēstuli „Par iesniegumu izskatīšanas rezultātiem" sniedza *V.V.* atbildi, kurā cita starp tika norādīts, ka RGPP 22.policijas nodaļas Kārtības policijas dienesta priekšniekam pārbaudes gaitā aizrādīts uz nepieciešamību turpmāk sniegt pilnas, motivētas atbildes, kā to paredz Latvijas Republikas likums „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās".

[2] 2005.gada 13.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *V.V.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.policijas nodaļas (turpmāk arī - atbildētājs) faktisko rīcību, neatbildot uz iesniegumiem pēc būtības, un morālā kaitējuma atlīdzību.

Pieteikumā norādīts turpmākais.

[2.1] Pieteicējs nevar saņemt pēc būtības atbildes uz 2005.gada 2.maija un 11.maija iesniegumiem, kurus adresējis atbildētajam un kuri uzrakstīti valsts valodā. Atbildes tiek sniegtas par pieteicēju neinteresējošiem jautājumiem. Notiek atrakstīšanās. Lai gan pieteicējs šai sakarā vērsies pēc palīdzības RGPP, LR Valsts policijā, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā, taču

atbildes nav. Vienīgi Latgales priekšpilsētas prokuratūras virsprokurora vietniece nosūtīja pieteicēja iesniegumu pēc piekritības. Netiek veikta dienesta izmeklēšana.

[2.2] Pamatojoties uz likuma „Par sūdzību, iesniegumu un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldības institūcijās" prasībām, pieteicējs lūdz tiesu palīdzēt saņemt atbildes uz iesniegumos uzdotajiem jautājumiem. Pieteicējs norāda, ka viņam ir pamatotas aizdomas, ka atbildētājs nav objektīvi un vispusīgi veicis „izziņas izdarīšanu", kā arī pārkāpjot konvencijas „Par Bērnu tiesībām" 40.panta 2.punkta „b" apakšpunkta I un II punktu – tas ir, nedodot iespēju augstākai kompetentai, neatkarīgai un objektīvai institūcijai pārbaudīt visu, kas saistīts ar izvirzīto krimināpārkāpumu. Pieteicējam ir aizdomas, ka bērns tika pratināts bez psihologa klātbūtnes, tāpēc arī radās iespēja uzdot tikai tādus jautājumus, kas apmierināja iepriekš izplānoto scenāriju.

[2.3] Pieteicējs norāda, ka notikusi atklāta likuma ignorēšana, laika novilcināšana, atbildot uz to, ko pieteicējs nemaz nelūdz, necieņas izrādīšana, kas izpaudās, tādejādi, ka, ja atbildes uz pieteicēja jautājumiem pielīdzināmas valsts noslēpumam, tad tā arī vajadzēja atbildēt, pamatojoties uz attiecīgo likumu. Tā kā pieteicējam tiek liegta iespēja pildīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 173.panta prasības - dēla audzināšanu, tādejādi radot pieteicējam un viņa ģimenei morālo kaitējumu, jo „...nenoskaidrojot vai mans dēls melo vai nē, mūsu ģimenes dzīve ir pārvērtusies par īstu elli".

[3] Valsts policija lietā sniegusi rakstveida paskaidrojumu, paskaidrojot turpmāko.

[3.1] 2004.gada 16.septembrī RGPP 22.nodaļā ar Nr.V-689 tika reģistrēts pieteicēja iesniegums par zādzības apstākļiem no pieteicēja dzīvokļa 2004.gada 15.septembrī.

2004.gada 27.septembrī tika pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt krimināllietu (Nr.21088093304). Lēmuma kopija tika nosūtīta Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrai un par lēmumu tika paziņots ieinteresētajai personai - pieteicējam (RGPP 22.policijas nodaļas 27.09.2004. vēstule Nr.20/10/22-14145).

Uz pieteicēja 2005.gada 2.maija sūdzību (reģ. Nr.V-473) jau 2005.gada 6.maijā 22.policijas nodaļa sniedza atbildi Nr.20/10/22-V-473. Tā kā sūdzībā pieteicējs aprakstīja savu emocionālo skatījumu uz notikumiem ar viņa dēlu *V.V.* 2004.gada 15.septembrī, bet nesniedza faktus, un nenosauca arī konkrētus tiesību normu pārkāpumus, kas ļautu policijas darbinieces I.Vilkostes darbību uzskatīt kā negodīgu un neobjektīvu, atbildē pieteicējam tika izskaidrots, ka *V.V.* ir ņemts nepilngadīgo lietu inspektoru dienesta profilaktiskajā uzskaitē saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.pantu, kurā noteikts, ka Valsts policija var ņemt profilaktiskajā uzskaitē bērnu, kurš izdarījis Krimināllikumā paredzētās prettiesiskās darbības pirms 14 gadu vecuma sasniegšanas, kā arī atbildē paskaidrots, ka pieņemto lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu

ir tiesības pārsūdzēt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā, kā to paredzēja spēkā esošais Kriminālprocesa kodekss.

[3.2] 2005.gada 11.maijā 22.policijas nodaļā ar reģ. Nr.V-521 tika reģistrēts pieteicēja iesniegums sakarā ar 22.policijas nodaļas 06.05.2005. atbildi. Šajā iesniegumā pieteicējs izsaka prasību nodot materiālu izskatīšanai „augstākā, kompetentā, neatkarīgā un objektīvā orgānā, kādā, to es nezinu, taču Jums saskaņā ar likumu par sūdzību izskatīšanu, mana sūdzība ir jānodod izskatīšanai", kā arī savu iesniegumu pamato ar tādām normām no Bērnu tiesību aizsardzības likuma (40.panta pirmā daļa b. punkta i apakšpunkts; 40.panta pirmā daļa v apakšpunkts), kādu šajā likumā nav, kā arī citējis šī likuma 58.panta otro daļu 5.p. tādā redakcijā, kāda likumā spēkā esošā redakcijā ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2005.gada 1.aprīlim, nav. Uz šo iesniegumu 25.05.2005. pieteicējam tika sniegta atbilde Nr.20/10/22-V-521, ar kuru viņš tika informēts, ka *V.V.* 20.05.2005. tika noņemts no nepilngadīgo lietu inspektoru dienesta profilaktiskās uzskaites, kā arī atkārtoti izskaidrotas tiesības pieņemto lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu pārsūdzēt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā.

[3.3] Valsts policija uzskata, ka pieteicējs, prasot piedzīt atlīdzinājumu no vainīgajiem par nodarīto morālo kaitējumu viņam un viņa ģimenei Ls 10 000 apmērā, nav norādījis kaitējuma pamatu un pats to apstiprina savā 12.12.2005. sūdzībā Administratīvajai rajona tiesai (2.punktā). Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantā noteikts, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Pieteicējs nav pieteikumā norādījis, kādu normatīvo aktu pārkāpums ir pieļauts un kāda ir cēloniskā saistība, kā arī kādas sekas ir radušās.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6.pants nosaka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rašanās pamatu.

Valsts policija uzskata, ka pamatojums atlīdzinājumam nevar būt pieteicēja sūdzības 2.punktā paustais viedoklis, jo policijai nav tiesību pratināt nepilngadīgas personas - bērnus, lai saņemtu atbildes uz jebkādiem pieteicēju interesējošiem jautājumiem par bērnu uzskatiem un rīcības nodomu esamību.

Sūdzības par lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar kriminālprocesuālām normām, nevar tikt skatītas administratīvajā procesā.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 12.decembra spriedumu noraidīts *V.V.* pieteikums par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.policijas nodaļas faktisko rīcību, neatbildot uz iesniegumiem pēc būtības, un morālā kaitējuma atlīdzību.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] APL 103.pantā ir noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumus rīcības brīvības ietvaros.

[4.2] Pieteicējs tiesā ir iesniedzis pieteikumu par atbildētāja faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā atbilžu nesniegšana uz 2005.gada 2.maija un 2005.gada 11.maija iesniegumiem, atzīšanu par prettiesisku, pienākumu uzlikšanu iestādei sniegt atbildes uz minētajiem iesniegumiem pēc būtības.

Ņemot vērā iesniegto pieteikumu, tiesai, pirmkārt, ir jāpārbauda, vai atbildes uz 2005.gada 2.maija un 2005.gada 11.maija iesniegumiem ir sniegtas pēc būtības. Otrkārt, tiesai ir jāpārbauda, vai iestādes kompetencē ietilpa rīkoties atbilstoši pieteicēja lūgumam.

[4.3] Personas tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības ir nostiprinātas Satversmes 104.pantā un detalizētāk reglamentētas likumā „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās". Iepretim konstitucionāli nostiprinātajām tiesībām saņemt atbildi pēc būtības attiecīgajai iestādei ir pienākums šādu atbildi sniegt.

No likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 1. un 3.panta, kā arī APL 89.panta izriet, ka atbildes nesniegšana uz personas iesniegumu ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību. Saskaņā ar APL 184.panta 2.punktu viens no pieteikuma priekšmetiem administratīvajā tiesā ir iestādes faktiskā rīcība.

[4.4] No likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 3.panta var secināt, ka likumdevējs īpaši uzsvēris iestādes pienākumu sniegt atbildes uz iesniegumiem un sūdzībām savas kompetences ietvaros.

Minētā likuma 4.pantā ir teikts, ka, ja iesniegums, sūdzība vai priekšlikums iesniegts institūcijai vai amatpersonai, kuras kompetencē neietilpst konkrētās lietas izskatīšana, tām jārīkojas atbilstoši šā likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajai kārtībai. Tajā, savukārt, ir noteikts, ka valsts vai pašvaldības institūcijai, kas saņēmusi iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, tas jāreģistrē Ministru kabineta noteikumos paredzētajā kārtībā un jāpieņem lēmums septiņu dienu laikā nosūtīt iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu citai - šajā lietā kompetentai institūcijai, par to paziņojot iesniedzējam, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšana neietilpst šīs valsts vai pašvaldības institūcijas kompetencē.

[4.5] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs 2005.gada 2.maijā RGPP 22.nodaļā ir iesniedzis iesniegumu (*lietas lapas 6-8; 26-28*), kurā pieteicējs norāda, ka vēlas uzzināt, vai viņa nepilngadīgais dēls ir nopratināts atbilstoši kriminālprocesa prasībām krimināllietas, kas ierosināta par krāsainā metāla zādzības faktu, ietvaros, proti, vai RGPP 22.nodaļas nepilngadīgo lietu speciāliste I.Vilkoste ir pienācīgi veikusi izziņas darbu, noskaidrojot objektīvo patiesību, pirmāmkārtām iegūstot liecības no aizdomās par 2004.gada 15.septembrī konstatētā krimināla rakstura nodarījuma izdarīšanu turētajām personām, tai skaitā no pieteicēja nepilngadīgā dēla. Pieteicējs uzskata, ka I.Vilkoste nav uzdevusi visus nepieciešamos jautājumus pieteicēja dēlam, līdz ar to I.Vilkoste nav noskaidrojusi objektīvo patiesību, proti, to, ka pieteicēja dēls nav vainīgs noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Pieteicējs ir uzskatījis, ka I.Vilkoste

nepamatoti citu personu melus ir uzskatījusi par patiesību, pie kam vēl par atbildību mīkstinošu apstākli. Pieteicējs uzskata, ka šo I.Vilkostes darbību rezultātā viņa dēla rīcība ir inkriminēta pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas un tā rezultātā dēlam ir faktiski piespriests sods – viņš ir ņemts nepilngadīgo lietu inspekcijas uzskaitē, kā arī ir sabojāta viņa labā slava. Savā 2005.gada 2.maija iesniegumā pieteicējs ir pieprasījis izmeklēt NLID speciālistes I.Vilkostes negodīgo un neobjektīvo darbību.

2005.gada 11.maijā pieteicējs, neapmierināts ar 2005.gada 6.maija atbildi atkārtoti griežas RGPP 22.nodaļā ar iesniegumu, kurā norāda, ka nav apmierināts ar NLID speciālistes I.Vilkostes darbībām, izmeklējot iepriekš minēto krimināllietu. Pieteicējs atkārtoti norāda, ka I.Vilkoste nav ņēmusi vērā visus apstākļus, kas, pieteicējprāt, liecina par to, ka viņa dēls nav vainīgs noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Pieteicējs norāda, ka I.Vilkoste ir pārkāpusi bērnu tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasības. Ņemot vērā minēto, pieteicējs lūdz veikt atkārtotu krimināllietas materiālu izskatīšanu „augstākā, kompetentā, neatkarīgā un objektīvā orgānā", kuram saskaņā ar likumu sūdzības izskatīšana ir piekritīga. Otrkārt, iesniegumā pieteicējs norāda, ka viņa dēls, kurš vēl nav sasniedzis pie kriminālatbildības saucamās personas vecumu, ir nepamatoti ņemts nepilngadīgo uzskaitē, jo Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. panta otrās daļas 5. punktā ir noteikts, ka nepilngadīgo uzskatē ir ņemamas personas, kas vairākkārt ir izdarījušas krimināla rakstura pārkāpumus. Pieteicējs vēlas noskaidrot, kādus vēl pārkāpumus ir izdarījis viņa dēls, jo, ja pat pieņem, ka pieteicēja dēls ir izdarījis likumpārkāpumu, tad tas ir bijis tikai vienu reizi.

No abiem pieteicēja iesniegumiem tiesa izdarīja secinājumu, ka pieteicēja pamatmērķis, rakstot abus iesniegumos, ir bijis kriminālprocesuālā kārtībā noskaidrot, vai RGPP 22.nodaļas NLID speciālistes I.Vilkostes lēmums par atteikšanos ierosināt krimināllietu, kurš radīja nelabvēlīgas sekas pieteicēja dēlam, proti, tas tika ņemts nepilngadīgo profilaktiskajā uzskaitē, ir bijis pamatots. Tātad pieteicēja mērķis ir bijis pārskatīt kriminālprocesuālu lēmumu.

[4.6] Saskaņā ar APL 184.pantu pieteikumu tiesā var iesniegt par: 1) administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu), spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu, arī administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu) vai atzīšanu par prettiesisku; 2) iestādes faktisko rīcību (..). Savukārt no APL 1.panta trešās daļas 5.punkta izriet, ka administratīvais akts nav kriminālprocesuāls lēmums un tiesas nolēmums. No tā izriet, ka kriminālprocesa ietvaros pieņemtie lēmumi nevar tikt attiecināti uz administratīvo procesu un otrādi. Kriminālprocesuāla rakstura darbības gan iestādē, gan tiesā (vispārējās jurisdikcijas tiesā) notiek saskaņā ar Kriminālprocesa likumu (laikā, kad tika pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt krimināllietu, spēkā bija Kriminālprocesa kodekss). Līdz ar to secināms, ka Administratīvajai rajona tiesai nav tiesiska pamata vērtēt darbības, kuras ir veikusi RGPP 22.nodaļa kā izziņas iestāde un I.Vilkoste kā izziņas izdarītāja. Tiesa var vērtēt vienīgi to, vai Rīgas pilsētas Galvenās

policijas pārvaldes 22.nodaļa ir sniegusi pietiekamas atbildes uz pieteicēja iesniegumiem.

[4.7] Tiesa konstatēja, ka uz 2005.gada 2.maija iesniegumu Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.nodaļas priekšnieka vietnieks V.Petruks 2005.gada 6.maijā vēstulē Nr.20/10/22-V-473 ir sniedzis atbildi pieteicējam, ka pieteicēja dēls ir RGPP 22.nodaļas NLID uzskaitē no 2004.gada 21.oktobra, pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.panta otrās daļas 5.punktu un Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas 1999.gada 30.jūnija pavēles Nr.455 5.punktu. Vienlaicīgi V.Petruks ir norādījis, ka 2004.gada 27.septembra lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu par 2004.gada 16.septembrī uzsāktās pārbaudes materiāliem ENŽ-4715 pieteicējam ir tiesības pārsūdzēt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā likumā paredzētā kārtībā.

No minētā var secināt, uz kāda normatīvā akta pamata pieteicēja dēls ir iekļauts nepilngadīgo lietu uzskaites reģistrā. Tāpat no šīs atbildes nepārprotami var secināt, ka 2004.gada 27.septembra lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu par 2004.gada 16.septembrī uzsāktās pārbaudes materiāliem ENŽ-4715 pieteicējam ir tiesības pārsūdzēt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā. Tiesa konstatēja, ka atbilde pieteicējam ir ļoti īsa un koncentrēta. Tiesas ieskatā, iespējams, šī atbilde pamatā sniedz nepieciešamo informāciju, tomēr šī atbilde personu, kura nav saskārusies ar krimināllietu ierosināšanu un izmeklēšanu un kurai nav speciālas izglītības, var šķist nepilnīga. Līdz ar to tiesa uzskatīja, ka policijai uz privātpersonu iesniegumiem ir jāsniedz tādas atbildes, no kurām jebkurai domājošai personai būtu iespējams viegli bez papildu paskaidrojumiem un palīdzības uztvert rakstīto tekstu, lai atbildes būtu izvērstas, pamatotas un saprotamas. Vienlaicīgi tiesa norādīja, ka šajā gadījumā nav pamata atzīt policijas faktisko rīcību, nesniedzot atbildi pēc būtības, par prettiesisku, jo atbilde pēc būtības ir sniegta. Atbildē ir norādīts, kā konkrētajā gadījumā turpmāk ir jārīkojas pieteicējam, tomēr, kā var secināt no lietas materiāliem, pieteicējs nav iesniedzis sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas prokuratūrā.

[4.8] Uz pieteicēja 2005.gada 11.maija iesniegumu RGPP 22.nodaļas priekšnieka vietnieks V.Petruks 2005.gada 25.maijā vēstulē Nr.20/10/22-V-521 ir sniedzis pieteicējam atbildi, kas faktiski atkārto 2005.gada 6.maija atbildē minēto, ar to atšķirību, ka vēstulē ir teikts, ka pieteicēja dēls ir noņemts no nepilngadīgo uzskaites.

Līdz ar to tiesai jānoskaidro, vai atbildētāja atbilde sniedz atbildi uz diviem pieteicēja 2005.gada 11.maija iesniegumā minētajiem jautājumiem: 1) vai pieteicēja dēls pamatoti ir iekļauts nepilngadīgo uzskaitē; 2) vai policijai nebija pienākuma pašai izvērtēt I.Vilkostes rīcību, bet, ja ne, tad vai bija pienākums nosūtīt iesniegumu izskatīšanai „augstākā, kompetentā, neatkarīgā un objektīvā orgānā".

[4.8.1] No vēstules redzams, ka atbildētājs nav sniedzis atbildi uz pirmo jautājumu, bet gan norādījis, ka 2005.gada 20.maijā pieteicēja dēls ir noņemts no nepilngadīgo uzskaites. Lai gan 2005.gada 6.maija atbildē tika minēts, uz

kādas likuma normas pamata pieteicēja dēls ir ņemts nepilngadīgo profilaktiskajā uzskaitē, šādu atbildi (pieteicēja dēls ir noņemts no uzskaites) tiesa nevar uzskatīt par pietiekošu.

Pārbaudot iestādes faktisko rīcību par atbildes nesniegšanu pēc būtības, tiesa izvērtēja arī faktiskos apstākļus - vai iestāde ir rīkojusies atbilstoši likuma prasībām sakarā ar pieteicēja norādīto bērnu tiesību pārkāpumu.

No Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.panta trešās daļas izriet, ka Valsts policija var ņemt profilaktiskajā uzskaitē bērnus, kuri ir izdarījuši Krimināllikumā paredzētās prettiesiskās darbības pirms 14 gadu vecuma sasniegšanas. Tieši ar šo tiesību normu atbildētājs bija pamatojis pieteicēja dēla iekļaušanu nepilngadīgo profilaktiskās uzskaites sarakstā. Kā var redzēt no pieteicēja 2005.gada 11.maija iesnieguma, pieteicējs norāda uz citu minētā panta normu, kuru atbildētājs nav minējis kā pamatu nepilngadīgā ņemšanai profilaktiskā uzskaitē, proti, šī paša panta otrās daļas 6.punktu, kurā ir paredzēta administratīvo pārkāpumu atkārtotība, kā pamats nepilngadīgā ņemšanai profilaktiskā uzskaitē. Līdz ar to tiesa atzina, ka pieteicējs šajā gadījumā ir izvirzījis nepamatotas pretenzijas par viņam sniegtās atbildes saturu.

Pieteicējs iesniegumā ir norādījis, ka atbildētājs ir rupji pārkāpis ANO Bērnu tiesību aizsardzības konvencijas (minēto pieteicējs iesniegumā ir nosaucis par likumu) 40.panta 1.punkta i) apakšpunkta prasības, proti, „katram bērnam, kurš, kā tiek uzskatīts, pārkāpis krimināLo likumdošanu vai apsūdzēts tās pārkāpšanā, būtu vismaz šādas garantijas: nevainīguma prezumpcija, kamēr viņa vaina netiks pierādīta saskaņā ar likumu".

No lēmuma par atteikšanos ierosināt krimināllietu (*lietas lapa 35-36*) var secināt, ka I.Vilkoste ir konstatējusi, ka pieteicēja dēla rīcībā ir saskatāmas krimināLpārkāpuma pazīmes. Kriminālprocesa kodeksa (bija spēkā lēmuma pieņemšanas brīdī) 5.panta pirmās daļas krimināllietu nevar ierosināt, bet ierosinātā lieta jāizbeidz pret personu, kas nodarījuma izdarīšanas brīdī nav sasniegusi vecumu, pēc kura sasniegšanas saskaņā ar likumu iespējama krimināLatbildība, savukārt no iepriekš minētās Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. panta trešajā daļā paredzētās normas secināms, ka Valsts policijai ir tiesības ņemt profilaktiskajā uzskaitē bērnus, kuri izdarījuši Krimināllikumā paredzētās prettiesiskās darbības pirms 14 gadu vecuma sasniegšanas. Ne no Bērnu tiesību aizsardzības likuma, ne no Kriminālprocesa likuma, ne no likumpamatotiem normatīvajiem aktiem tieši nevar izsecināt kārtību, kas nosaka nepilngadīgā, kas nav sasniedzis 14 gadu vecumu, vainu, un vai tā vispār šādos gadījumos ir jānosaka, lai persona tiktu ņemta profilaktiskajā uzskaitē. Profilaktiskā uzskaite nav arī piespiedu audzinošs līdzeklis, līdz ar to uz to neattiecas likuma „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem" normas, kurās ir teikts, ka audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus arī gadījumā, ja krimināllieta ir izbeigta, piemēro tiesa.

Krimināllikuma 11.pantā ir noteikts, ka pie krimināLatbildības saucama fiziskā persona, kas līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienai sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu. Mazgadīgais, tas ir, persona, kas nav sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu, pie krimināLatbildības nav saucams. Savukārt saskaņā

ar Kriminālprocesa kodeksa minēto 5.pantu krimināllieta gadījumā, ja noziedzīgu nodarījumu ir izdarījusi persona pirms 14 gadu sasniegšanas, ir izbeidzama. Tātad, pastāvot šādiem apstākļiem, bērna nevainīgums nevar tikt pierādīts tiesā. Tā kā likums uz lēmuma par atteikšanos ierosināt krimināllietu brīdi neregulēja citu kārtību, tad tiesas ieskatā likumā bija tiesību „robs", kura dēļ personas vainīgums tika noteikts savādāk, nekā to paredz tiesību princips – par vainīgu krimināla nodarījuma izdarīšanā var atzīt personu tikai un vienīgi tiesa (arī Kriminālprocesa kodeksa 19.1 pants). Tomēr šis konstatējums tiesas ieskatā nevar būt pamats atbildētāja rīcības, ņemot pieteicēja dēlu nepilngadīgo profilaktiskajā uzskaitē, atzīšanai par prettiesisku, jo atbildētājs ir rīkojies saskaņā ar likuma normām.

[4.8.2] No vēstules redzams, ka pieteicējs lūdz atbildētāju pārvērtēt izziņas izdarītāja rīcību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 45.3pantu izziņas iestādes priekšniekam ir tiesības dot norādījumus izziņas izdarītājam, tomēr šīs tiesības ir tikai tajā laikā, kad notiek darbs ar ienākošajiem materiāliem, proti, pirms krimināllietas ierosināšanas vai krimināllietas izmeklēšanas stadijā.

No lietas materiāliem ir redzams, ka ar 2004.gada 27.septembra lēmumu, kuru apstiprinājis izziņas iestādes priekšnieks un uzraugošais prokurors, krimināllietu ierosināt ir atteikts, līdz ar to izziņas iestāde vairs nav tiesīga pati grozīt attiecīgo lēmumu, bet šis jautājums, ieskaitot procesuālo noteikumu ievērošanas pārbaudi, ir uzdots uzraugošajam prokuroram. Līdz ar to atbildētājs, vadoties no likuma, arī nevarēja patstāvīgi grozīt attiecīgo lēmumu, kā arī bez lietas materiālu atkārtotas pārskatīšanas, ko bija jāveic atbildīgajam prokuroram pēc lēmuma pārsūdzības saņemšanas, konstatēt I.Vilkostes vainu vienā vai otrā pārkāpumā.

Gan pašā lēmumā par atteikšanos ierosināt krimināllietu, gan abās atbildēs uz iesniegumiem, kā arī citās atbildēs, piemēram, 2004.gada 30.novembra atbildē (*lietas lapa 88*), ir norādīta minētā lēmuma pārsūdzības kārtība. Tiesa nekonstatēja, ka pieteicējs ir vadījies no šīm norādēm un pārsūdzējis minēto lēmumu. Līdz ar to pieteicējs pats nav realizējis visas tam ar likumu piešķirtās tiesības.

Tiesa konstatēja, ka atbildētājs nav ievērojis likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 8.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto kārtību, proti, gadījumā, ja iestādes kompetencē nebija pieņemt attiecīgu lēmumu, tai bija jāpieņem lēmums septiņu dienu laikā nosūtīt iesniegumu citai - šajā lietā kompetentai institūcijai, par to paziņojot iesniedzējam. Tomēr šo pārkāpumu nevar uzskatīt par tik būtisku, lai atbildētāja rīcību atzītu par prettiesisku kopumā, jo, kā jau bija minēts iepriekš, pieteicējam gan lēmumā par atteikšanos ierosināt krimināllietu, gan visās atbildēs tika norādīta lēmuma pārsūdzēšanas kārtība un institūcija, kurā pieteicējam bija jāgriežas.

[4.9] Pamatojoties uz iepriekš minēto, tiesai nav pamata atbildētāja faktisko rīcību atzīt par pretlikumīgu kopumā. Tiesa ir konstatējusi atsevišķus trūkumus atbildētāja darbībā, tomēr šie trūkumi nav vērtējami kā tik būtiski, kas nopietni

būtu ietekmējuši pieteicēja tiesības. Tiesa vienlaicīgi norādīja, ka visi jautājumi, kas skar kriminālprocesu, tai skaitā arī pirms krimināllietas ierosināšanas izdarīto pārbaudes - izziņas procesu (terminoloģija šeit sniegta atbilstoši lēmuma par atteikšanos ierosināt krimināllietu pieņemšanas laikā spēkā esošajam kriminālprocesa kodeksam), pieteicējam ir tiesības apstrīdēt, iesniedzot sūdzību prokuratūrai, kurai ir pienākums izvērtēt arī visu izziņas izdarītāja (I.Vilkostes) darbību likumību, lietas materiālos esošo pierādījumu atbilstību faktiskajiem apstākļiem, vienlaicīgi izvērtējot nepilngadīgā vainas esamību.

[4.10] Pieteicējs ir lūdzis piedzīt no atbildētāja par nodarīto morālo kaitējumu atlīdzinājumu Ls 10 000 latu apmērā.

No APL 92. un 93.panta, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.panta, 11.panta trešās daļas, 14.panta pirmās daļas izriet, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma piešķiršanai nepieciešams konstatēt šādus apstākļus:

1) personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārumu;

2) personas morālas ciešanas;

3) tiešu cēloņsakarību un objektīvu saikni starp 1. un 2.apakšpunktos norādītajiem apstākļiem, kas nenovēršami radījis kaitīgās sekas;

Konstatējot 1. – 3.apakšpunktos norādītos apstākļus, tiesai, ņemot vērā visus konkrētās lietas faktiskos apstākļus, jānosaka morālā kaitējuma apmērs.

Gadījumā, ja kāds no iepriekš minētajiem apstākļiem nepastāv, tiesai nav pamata piespriest morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Ņemot vērā, ka tiesa nav konstatējusi personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu, tiesai nav pamata apmierināt pieteicēja prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 12.decembra spriedumu pieteicējs ir iesniedzis apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Pretēji spriedumā norādītajam, pieteicējs ir iesniedzis sūdzību Latgales priekšpilsētas prokuratūrā 2005.gada 30.maijā, taču tā tika pāradresēta izskatīšanai pēc piekritības RGPP Kriminālpolicijas pirmstiesas izmeklēšanas birojam.

[5.2] Tiesa spriedumā nav norādījusi, vai atbildētājs ir pārkāpis Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām 40.panta 1.punkta „i" apakšpunkta prasības – ikvienam bērnam, kurš, kā tiek uzskatīts, pārkāpis krimināLo likumdošanu, apsūdzēts vai atzīts par vainīgu tās pārkāpšanā, būtu nevainīguma prezumpcija garantijas, kamēr viņa vaina netiks pierādīta saskaņā ar likumu.

[5.3] 2005.gada 6.maija atbilde pieteicēja ieskatā ir dezinformējoša, jo pieteicēju neinteresē kriminālprocesa atteikums par materiālu ENŽ-4715. Pieteicēju interesē informācija, kur viņš var vērsties ar lūgumu par I.Vilkostes darbības laika posmā no 2004.gada 16. līdz 27.septembrim izmeklēšanu.

Tiesa spriedumā nav sniegusi pierādījumus tam, ka policijas darbiniece I.Vilkoste laika posmā no 2004.gada 16. līdz 27.septembrim ir godīgi, objektīvi

un vispusīgi veikusi izziņas izdarīšanu. Pieteicējs norāda, ka vēlas, lai tiktu izmeklēts šis I.Vilkostes darbības periods.

Neatbildot uz iesniegumiem pēc būtības, ir pārkāpts gan Latvijas Republikas Satversmes 100.pants, gan „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" likums.

[6] Par pieteicēja iesniegto apelācijas sūdzību atbildētājs ir iesniedzis rakstveida paskaidrojumus, neatzīstot pieteicēja apelācijas sūdzību un norādot, ka pieteicējs joprojām vēlas saņemt atbildes uz saviem iesniegumiem nevis atbilstoši lietas būtībai, bet gan viņa personiskajam viedoklim. Ņemot vērā, ka Rīgas pilsētas Galvenā policijas pārvalde nav pieļāvusi prettiesisku rīcību, morālā kaitējuma atlīdzinājumam nav pamata.

[7] Uz tiesas sēdi pieteicējs nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku pieteicējam paziņots likumā noteiktā kārtībā.

Pieteicējs iesniegumā (*205.lietas lapa*) Administratīvai apgabaltiesai paskaidro, ka uz tiesas sēdi ierasties nevar, nav lūdzis lietas izskatīšanu atlikt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikumu ir iespējams izskatīt bez pieteicēja piedalīšanās.

Atbildētāja pārstāve apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Noklausījusies atbildētāja pārstāves paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzībā norādītie [5.2] – [5.3] apsvērumi attiecas uz lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, ko Administratīvā rajona tiesa jau ir izvērtējusi 2007.gada 12.decembra spriedumā.

Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 12.decembra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivācijai.

[10] Apelācijas sūdzībā [5.1] norādīts, ka pretēji spriedumā norādītajam, pieteicējs ir iesniedzis sūdzību Latgales priekšpilsētas prokuratūrā 2005.gada

30.maijā, taču tā tika pāradresēta izskatīšanai pēc piekritības RGPP Kriminālpolicijas pirmstiesas izmeklēšanas birojam.

Pieteicējs tiesā ir iesniedzis pieteikumu par atbildētāja faktiskās rīcības, kas izpaudusies kā atbilžu nesniegšana uz 2005.gada 2.maija un 2005.gada 11.maija iesniegumiem, atzīšanu par prettiesisku. No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē, ka gan 2005.gada 2.maija iesniegumu, gan 2005.gada 11.maija iesniegumu pieteicējs ir adresējis Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.policijas nodaļas priekšniekam. Tādējādi attiecībā uz šiem iesniegumiem, kuri adresēti atbildētājam, kā secināts [4.7] – [4.8], ir sniegtas atbildes pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

V.V. pieteikumu par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 22.policijas nodaļas faktisko rīcību, neatbildot uz iesniegumiem pēc būtības, un morālā kaitējuma atlīdzību noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Endzelis

Tiesneses K.Krastiņa

L.Vīnkalna